

Vuk'uzenzele

Vha i ðiselwa nga vha: Sisteme ya Mafhungo na Vhudavhidzani ha Muvhuso (GCIS)

English/Tshivenda

Phando 2023

NSFAS i thusa vhaswa kha u shandukisa matshilo avho

Vho Owen Mgadi

Bongumenzi Mvelase o fara ndila yoneyone ya u swikela muloro wawe wa musi a tshee muþuku wa u vha muambeli a ðivheaho nga murahu ha u wana thuso ya zwa masheleni a u guda.

Mutshudeni uyu wa miwaha ya 22 ane a vha kha ñwaha wa vhuraru wa u guda fhaþa Yuni- vesithi ya Devhula-Vhukovhela (NWU) ndi muñwe wa vhagdiswa vho vhuelwaho u bva kha vha Tshikimu tsha Thuso

ya zwa Masheleni a Matshudeni tsha Lushaka (NSFAS).

Mvelase ane a vha mugidiswa a bvaho fhaþa Utrecht kha vunþu la KwaZulu-Natal, o þutshelwa nga vhabebi vhoþe musi a tshee muþuku lwe a fhedza a tshi khou aluswa nga vhomakhulu wawe. Zwi vha- vhesaho ndi zwauri na vhone vho ðo fhedza vho lovha musi a tshi kha ði vha kha Gireidi 10, lwe zwa mu kombetshedza uri a pfulutshele kha vunþu la Gauteng he a phasa hone murole wa maþiriki musi a tshi

khou dzula na miñwe mirado ya muþa.

Naho zwo ralo, Mvelase uri o ðo bvela phanda na u ðikumedzela kha muloro wawe wa musi a tshe muþuku a guda o ðiimisela a tshi itela uri a kone u swikela þoþea dza fhasisa dza u þanganedzwa yunivesithi.

Musi ho sedzwa þoþea dza u þanganedzwa kha ngudo dza digiriya Bachelor of Laws dza NWU, Mvelase o wana vhuimo ha vhu5 (60-69%) kha luambo lwa Luisimane na isiZulu na vhuimo ha vhu3 (40-49%) kha theroy mbalo.

Tshivhalo tsha phoindi dzawe dza u þanganedzwa yunivesithi, tshire tsha vha mbaotshikati ya theroy dzawe dzoþe, hu sa katelwi theroy zwa ngudavhutshilo, tsho vha 32.

Mvelase o amba uri kushumele kwave kwe kwa ði dzulela u vha kwavhuði misi yoþe musi a kha murole wa maþiriki khathihhi na thikhedzo ye a i wana u bva kha vha muþa wa haweh khathihhi na vhadededzi ndi zwone zwo muþtuwedzaho uri a tou fara o khwathisa kha muloro wawe wa u vha ramilayo he a mbo ði thoma u ita zwa u ðodana na

zwikhala zwa thuso ya zwa masheleni a u guda.

O pfa nga ha NSFAS nga tshifhinga tsha ðuvha la zwa u ðanwa ha mishumo he a fhedza nga u rumela khumbelo yawa musi e kha ñwaha wawe wa u fhedzisela kha tshikolo tsha sekondari. O amba uri o wana maitele aya a u ita khumbelo o leluwa vhukuma nahone ha ngo vhuaya a vha na vhuleme musi a tshi swika afho yunivesithi kha ñwaha wawe wa u thoma.

Vha ha NSFAS vho muñetshedza bazari yo fhelelaho ine ya katela mbadelo dza u ðiñwalisa khathihhi na u guda yunivesithi, vhudzulo, masheleni a mutendelo wa u renga dzibugu khathihhi na wa zwiliwa a linganaho R1 500 ane a a þanganedza ñwedzi muñwe na muñwe. O amba uri u vha muthu o vhuelwaho nga u wana bazari ya vha ha NSFAS zwo tou vha ðaþulo khulwane vhukuma kha ngauri zwazwino u vho ðo kona u lavhelesa tshoþe kha ngudo dzawe hu si na u vhilahela nga ha masheleni.

U shumisa maiñwe a mashe- leni awe a mutendelo kha u ñamela a tshi humela hayani

ngei vunduni la KwaZulu-Natal nga tshifhinga tsha holodeni dza zwikolo.

Naho a tshi zwi ðivha uri u kha ði vha na lwendo lulapfu phanda hawe u vhuaya u swika a tshi þanganedzwa sa muambeli, u pfa a tshi ðihudza vhukuma nga lwendo lwe a lu tshimbila u swika zwino.

"Ho vha na zwifhinga zwe nda vha ndi si tshee na vhuþanzi ha zwine nda ðo tea u ita nga murahu ha u phasa maþiriki nga mulandu wa uri muthu u tea u vha na masheleni uri a kone u ya yunivesithi, ngauralo ndi pfa ndo takala vhukuma ngauri vha ha NSFAS ndi vhone vho ntswikisaho hafha hune nda vha hone u swika zwino, naho hu na uri hu kha ði vha na lwendo lulapfu lune nda tea u lu tshimbila," o amba ngauralo.

Musi a tshi khou fhindula nga ha buðo le a nanga, Mvelase o amba uri o zwi ðivha u bva a tshee muþuku uri mbadelo dza zwa mulayo a ði tou swikelea nga vhathe zwavho nahone u khou fulufhela uri u ðo kona u thusa vhañwe vhathe musi o no kona u ðiimisa nga eþe kha buðo la zwa mulayo. U khou takalela u vha ramilayo wa pfanelo dza zwa vhuthu u itela uri a kone u ðisa tshanduko kha tshitshavha tsha hawe,

Zwi khou bvela phanda kha siatari 2

Maarman ready to be seen through photography

Page 10

Packhouse changes local farmers' fortunes

Page 7

U vhala Vuk'uzenzele kha vha danulode GOVAPP kha:

Vha ðode SA Government kha Google playstore kana appstore

KHA VHA RI KWAME

Webusaithi: www.gcis.gov.za www.vukuzenzele.gov.za

Tshedimosetso House:

1035 cnr Frances Baard and Festival streets, Hatfield, Pretoria, 00083

f Vuk'uzenzele

@VukuzenzeleNews

Imeili: vukuzenzele@gcis.gov.za

Luþingo: (+27) 12 473 0303

NDI YA MAHALA A I RENGISWI

Zwi bva kha siatari 1

nga maanda kha mafhungo a fanaho na a mbuedzedzo ya mavu ane a ri ha athu u tandululwa u swika na zwino afho kha kusi kwa hawe.

O amba uri u vha hawe mutshuden wa yunivesithi, zwo vha zwithu zwe zwa shandukisa vhutshilo hawe. O tangana na vhatu vhan vho dala thuthuwedzo vhukuma nahone vhan vha vha kha maimo ane vha nga mu thusa uri a kone u swikela zwipikwa zwawe.

"Ndo shela mulenzhe kha

mbekanyamushumo nnzhi dze dza nthusa uri ndi kone u pfesesa buđo le nda li nanga. Ndi dzulela u tangana na vhatu vhan vha khou shuma zwavhuđi vhukuma kha buđo ili; heli ndi buđo li takadzaho vhukuma," o amba ngauralo.

Thikhedzo ya matshudeni

Mvelase u khou tuđuwedza vhaiwe matshudeni vha daho vhan vha sa kone u swikela masheleni a u guda dzyunivesithi uri vha ite khumbelo kha vha ha NSFAS u itela uri vha kou u swikela miloro yavho.

Fhedziha, o nea tsivhudzo ya uri hu na vhuleme vhuhulwane vhukuma kha matshudeni, nga maanda avho vhan vha bva kha mita yo shayaho nahone vhan a vha athu u tou tshimbila ngauralo ngauri vha vho do diwana vho no vha kule vhukuma na mahaya avho. U pfa a tshi kwamea vhukuma nga vhaiwe vhawani vha iyi bazari vhan vha fhedza nga u litsha ngudo dzavho vhukati nga mulandu wa u sa shuma havho zwavhuđi kha dzenedzo ngudo dzavho. O dovha hafhu a nea ngeletshedzo ya uri matshudeni vhan vha

khou pfa vho lemewa, vha tea u shumisa zwiimisa zwa yunivesithi musi vha tshi tođa thikhedzo ya zwa muhumbulo.

O amba uri muñwe wa milayo ya tshikimu tsha NSFAS ine ya tendela matshudeni vha tshi bvela phanda na bazari dzavho u vhuya u swikela vha tshi khunyeledza pfunzo dzavho vha fhedza nga u ambara magaweni, ndi u shuma zwavhuđi kha ngudo dzavho.

"Tshikimu tsha NSFAS tsho vhuisa fulufhelo kha vhunzhi hashu vhan ra bva kha mita yo shayaho. Ndi khou tama

u tuđuwedza muthu muñwe na muñwe, nga maanda avho vhan vha bva kha vhupo ha mahayani uri vha rumele khumbelo dzavho nga tshifhinga khathihi na u khwinifhadza kuphasale kwavho u itela uri vha kou u tevhela mabudo e vha tou dinangela.

"Ri tea u dovha hafhu ra pfesesa uri naho zwi tshi pfala zwi zwavhuđi nahone zwi mahala, hu na muñwe muthu ane a khou ri badelela nga kha muthelo wawe. A ri tei u shumisa tshikhala itsi nga ndila ine ya si vhe yavhuđi," o amba ngauralo.

Itani khumbelo ya thuso ya zwa masheleni a u guda ya ha NSFAS hu sa athu swika dici 31 Phando 2023!

Vho More Matshediso

Naho hu na uri zwa u ita khumbelo ya u thuswa nga masheleni a u guda kha vha Tshikimu tsha Thuso ya zwa Masheleni a Matshudeni tsha Lushaka (NSFAS) zwi tshi do vala nga la 31 Phando hu tshi itelwa riwaha wa u guda wa 2023, tshikimu tshi khou eletschedza vhati vha khumbelo uri vha rumele khumbelo dzavho hu tshee zwino, vha songo tou lindela tshifhinga itsho tsha u fhedzisela.

NSFAS i netshedza thuso ya zwa masheleni kha vhagudi vhan vha khou tama u guda kana vhan zwazwino vha vha kati na u guda kha yunivesithi ya nnyi na nnyi kana gudedzi la zwa Thekiniki na Pfunzo dza Mishumo ya Zwanda na Vhugudisi (TVET) nahone vhan vha bva kha miña ine ya vha na mbuelo ya masheleni a linganaho R350 000 kana u tsela fhasi.

U ya nga vha ha NSFAS, vhati vha khumbelo vhe khumbelo dzavho dza tanganedzwa uri vha do newa thuso ya zwa masheleni, vha do badelelwa masheleni a u redzhisiđara, masheleni a u gudiswa, magavhelo a zwiliwa; vhudzulo kana

vhuendedzi; zwishumisa zwa u guda khathihi na ndondolavhuđe.

Uri muthu a kone u wana bazari ya vha ha NSFAS, u tea u vha mudzulapo wa la Afrika Tshipembe ane a khou dilugisela u guda kha riwaha wa 2023 kana ane zwazwino a vha a tshi khou guda kha iñwe ya dzyunivesithi dza nnyi na nnyi kana gudedzi la TVET.

Thodea

Ni nga wana thuso iyi ya zwa masheleni a u guda arali:

- Ni tshi wana gavhelo u bva kha vha Zhendedzi la Thikhedzo ya zwa Matshilisano la Afrika Tshipembe (SASSA), kana
- Ni muthu ane a vha na vhuholefhalu, hune masheleli ane a wanala muñani wa hanu a sa fhire R600 000 nga riwaha, kana
- Arali ni kati na pfunzo dzañu zwazwino nahone no phasa zwavhuđi kha ngudo dzenedzo.

Ni nga redzhisiđara han kana u ita khumbelo?

U ita khumbelo ya thuso ya zwa masheleni a u guda, ni tea u vula akhaundu yanu ya @myNSFAS nga u tevheda maga a tevhelaho:

• Dalelani www.nsfas.org.za

• Puđedzani kha thebu ya myNSFAS ine ya vha nñha kha tshanda tsha u la tsha tshikirini tsha khomphiyutha kana lutingo lwanu.

• Dadzani zwidodombedzwa zwañu zwa vhuñe nga ndila ine zwa vha ngayo kha Liñwalo lanu la Vhuñe.

• Dadzani zwidodombedzwa zwañu zwa vhukwamani zwo fhelelaho (Vha ha NSFAS vha do zwi shumisa musi vha tshi tea u davhidzana na inwi nga ha mafhungo maswamaswa a ndeme a elanaho na khumbelo yanu).

• Tanganedzani milayo yo tiwaho nga u swaya henehfo kha kubogisi kwo netshedzwaho. Hezwi zwi tou vha khombekhombe nahone zwi do thusa uri vha ha NSFAS vha kou u khwađisedza zwidodombedzwa zwe na zwi netshedza.

• Itani password yanu u itela u tsireledza akhaundu yanu, dovhani hafhu ni khwađisedze password yeneyo ni koneha u putedza afho ho riwalwaho uri 'CREATE'.

• Hu do mbo di bvelela mulaedza u khwađisedzaho u vulwa

ha akhaundu yanu henehfo kha tshikirini tshañu.

"Humbulani uri zwidodombedzwa zwañu zwa vhuñe khathihi na password dzañu zwi tea u dzula zwi tshidzumbe u itela u thivhela zwiito zwa u tswiwa ha zwidodombedzwa zwa vhuñe kana uri vhadziavhufhura vha sa kou u swikela phurofaela yanu," vha ha NSFAS vha ralo.

Vho dovha hafhu vha dadzisa nga la uri vhati vha khumbelo vha tea u dzhela nzhele masiađari ane a si vhe a ngoho a rumelwaho kha inthanetha sa masiađari a NSFAS, sa izwi a tshi nga vha a khou rumelwa nga vhadziavhufhura vhan vha khou lingedza u kuvhanganya zwidodombedzwa zwañu zwa vhuñe.

Vhati vha khumbelo vha tea u vha na mañwalo a tevhelaho musi vha tshi ita khumbelo:

- Khophi ya ID / Thanziela ya Mabebo
- Khophi ya ID ya mubebi / vhabebi kana muundi / ID ya mufarisi
- Arali ni na ID ya garađa, matungo othe a garađa yeneyo
- Vhuñanzi ha muholo (afho hune zwa konadzea)
- Vhatu vhan vha vha

na vhuholefhalu vha tea u dadza Anekitsa ya A kha fomo ya Vhuholefhalu, ine ya wanala kha webusaiti ya NSFAS

• Arali ni tshi dzhiwa sa riwana a songo tsireledze-aho nga vha Muhasho wa Mveledziso ya Matshilisano, ni tea u netshedza fomo yo fhelelaho ya Nđivhadzo ya Nwana a songo Tsireledze-aho ine yo dadzwa nga mushumelavhapo

• Arali no sumbedzisa uri a ni na zwidodombedzwa zwa miñwe mirađo ya muñka kana thanziela ya mabebo yo pfufhifadzwaho, ni tea u dadza fomo ya Mulevhlo: U sa wana gavhelo la SASSA

"Sisteme i do mbo di bveledza mitevhe wa maiwalo a tođeaho ane a tea u longelwa zwi tshi ya nga khumbelo yanu," hu amba vha ha NSFAS.

U wana zwidodo-
mbedzwa zwinzhi,
kha vha dalele
www.nsfas.org.za
kana vha tevhele @
myNSFAS kha Twitter,
MyNSFAS kha Insta-
gram kana National
Student Financial Aid
Scheme kha Face-
book.

government
communications

Department:
Government Communication and Information System
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

Tel: 012 473 0353

Email: vukuzenzele@gcis.gov.za

Address: Private Bag X745, Pretoria, 0001

Head of Editorial and Production

Regomoditswe Mavimbela
Regomoditswe@gcis.gov.za

Acting Editor-in-Chief

Zanele Mgadi | Zanelemgadi@gcis.gov.za

Managing Editor

Tshepo Nkosi | Tshepon@gcis.gov.za

News Editor

Noluthando Motswai

Writers: More Matshediso**Graphic Designers**

Tendai Gonenese | Benny Kubjana

Production Assistants

Jauhara Khan | Sebastian Palmer

Language Practitioners

Nomgcibelo Motsha | Boitumelo Phalatse

Thandolunye Khulu | Mahanye Ramapala

Vuk'uzenzele

is published by Government Communications (GCIS)

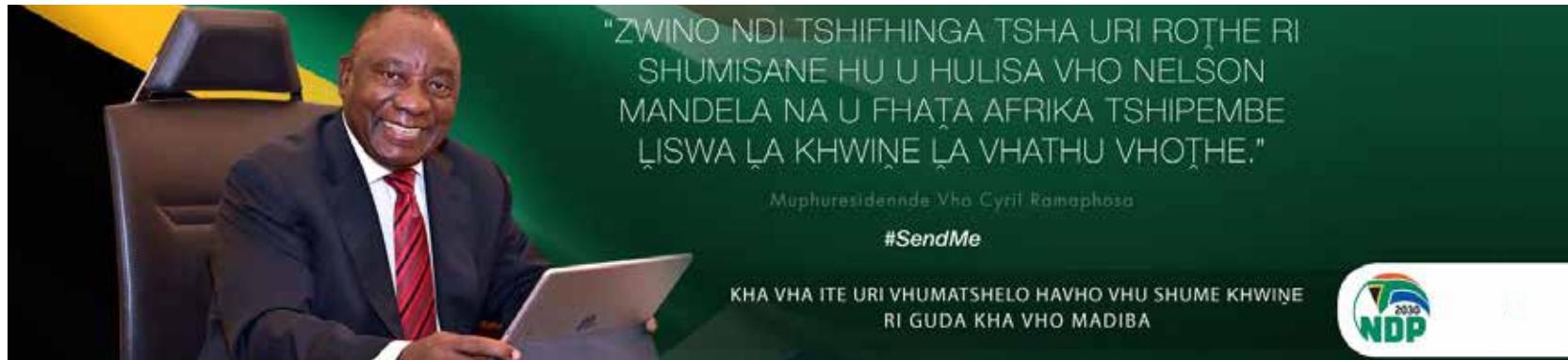
Distributed by:

Printed by:

The material in this publication may be reproduced, distributed, or transmitted in any form, by any means, including photocopying, recording, or other electronic or mechanical methods, without the prior permission of the publisher on condition that this publication shall be credited as the source.

Mboholowo ya vhoramafhungo fano Afrika Tshipembe ndi fhungo līne la takadza nahone līne ra dihudza ngalo

Nyandazamafhungo dzo vhofholowaho ndi dziwe dza mbuelo dza ndeme dza demokirasi yashu, fhedzi naho zwo ralo, i kha di vha mbuelo ine ra i dzhiela fhasi.

Fano Afrika Tshipembe, miñwaha ya 45 yo fhiraho, buđo ili la zwa vhoramafhungo lo vha li tshi dzhiwa sa mishushedzo kha vhudziki ha shango.

Musi ri tshi sedza nga ndila ye zwithu zwa shanduka ngayo u tou bva tshe ha vha na muvhuso wa demokirasi, tshikalo tsha tshifhinga tsha vhukuma tsha zwa mboholowo ya vhoramafhungo vha līfhasi tsha tsha andazwa nga vha tshigwada tshi dīvhiwaho sa Reporters without Borders (RSF) tshi sumbedza tsho ḫala mafhungo.

Fhasifhasi magumoni a muvhigo wa shango līnwe na līnwe, hu na girafu ya zwidodombedza ine ya dodombedza nga vhuđalo zwiito zwa u tambudza ha vhoramafhungo.

Sa tsumbo, muthu a nga dzhiela n̄tha zwauri kha uno riwaha fhedzi, vhoramafhungo vha swikaho 45 khathihi na vhariwe vhashumi vha shumaho kha zwa nyandazamafhungo vho swika he vha vhulawa kha zwipida zwo fhambanaho zwa līfhasi musi vhe kha nyimele dze dza vha dici khou elana na mushumo wavho. Kha uno riwaha hafhu, vhoramafhungo vha swikaho 207 khathihi na vhashumi vha shumaho kha zwa nyandazamafhungo vha swikaho 7 vho swika he vha valelwa dzhele.

Fano kha ja Afrika Tshipembe, a hu na vhoramafhungo vhe vha vhulawa kha uno riwaha wa 2022 musi vhe kha nyimele dici elanaho na mushumo wavho nahone a hu na na muthihi we a valelwa dzhele. Hezwi two di vha two ralo na kha riwaha wo fhelaho,

riwaha wa phanda ha uyo wo fhelaho khathihi na kha miñwaha ya phanda ha yeneyo.

Hezwi zwi tou vha tsumbo ya mutakalo wavhuđi une wa sa tou vha hone fhedzi kha zwa nyandazamafhungo, fhedzi, une wa dovha hafhu wa vha hone na kha demokirasi nga u angaredza.

Zwauri vhoramafhungo vha na mboholowo ya u ita mushumo wavho hu si na nyofho dza u salwa murahu, ndi zwithu zwine ra tea u dihudza ngazwo vhukuma.

Fano Afrika Tshipembe, nyandazamafhungo dici a kona u andazda na u hasha dzo vhofholowa nahone dici tou dīlangula dzone dici nga u shumisa maitele o fhambanaho a fanaho na Milayo ya zwa Nyandazamafhungo.

Zwa vhuvhigamafhungo nga gurann̄a dza masiaři mapfufhi nahone o ḫalaho zwiřori zwa tseisi zwo tendelwa khathihi na zwa kuvhigele kwa vhukuma. Hu dovha hafhu ha tendelwa vhuvhigi ha tsatsalado dzo khwathaho nahone dici tikedzwaho nga mbuno ngeno nga thungo hu tshi dici vha na zwiřwe zwine zwa vha mavharivhari khathihi na u lhasewa ha vhathu vha maimo zwithshavhani, u fana na vhathu vha dīvheaho khathihi na vhoramafhungo.

Sa murangaphanda wa shango, na n̄ne dici tou dzula ndi kha lōhoho dza mafhungo dza zwibveledzwa zwo fhambanaho zwa nyandazamafhungo dūvha līnwe na līnwe. Zwauri Phresidennde u dō dzula e ene tshipikwa tsha vhoramafhungo tshifhinga tshothe ndi zwithu zwine zwa tea u lavhelelwa nahone dici dō bvela phanda na u tshimbila nazwo nga ndila yeneyo.

Mboholowo ya vhoramafhungo ndi mutshelo wa demokirasi, ine rothe ra tea i tsireledza nga ndila yo fhelelaho khathihi na u dzulela u i tikedza.

Hezwi zwi wanala zwo tou ralo musi hu tshi vha na ndingedzo dza u shela nyofho, u shushedza kana u fhumudza vhoramafhungo hu tshi shumiswa inthanethe na dziwe ndila. Zwiwo izwi zwo vhonala zwavhuđi nga tshifhinga tsha u dzhenelela ha vhathu vha nn̄da kha zwa ndangulo ya muvhuso.

Zwe zwa vhaisa vhukuma ho vha lhaselo dze dza vha dici tshi khou itelwa vhoramafhungo vha zwa polotiki vha vhafumakadzi kha nyandazamafhungo dza zwa matshilisano, hu tshi shumiswa maipfi a sumbedzaho vengo kha vhafumakadzi zwe kanzhi zwa vha dici tshi fheleshedza na nga mishushedzo ya khakhathi dza zwa vhudzakan.

Musi ri tshi humbula tshifhinga itsi tshi vha saha ngaurali tshire a si kale ri kha dici tou bva u vha khatsho, ndi zwithu zwi vhavhaho vhukuma u vhonu ura hu khou dovha hafhu ha vha na u vuwa ha zwiito izwi kha inthanethe khathihi na dziwe ndila dza u tambudza dzo livhiswaho kha vhoramafhungo kha vutshilo hashu sa lushaka.

Zwiito zwa u sa farwa zwavhuđi ha vhoramafhungo zwine zwa khou itea kha zwipida zwinzhi zwa līfhasi ndi zwithu zwine a dici tei u tendelwa uri dici bvelele fano Afrika Tshipembe.

Nyandazamafhungo dici shela mulenzhe muhulwane kha u vhonu ura hu khou vha na u dzha vhuđihinduleli kha demokirasi yashu, ngauralo ri tea u tou ima rothe ro khwathra ri tshi lwa na ndingedzo diciwe na diciwe dza u shushedza kana u vala mulomo vhoramafhungo.

Naho ho vha na mvelaphanda yavhuđi kha zwa mboholowo ya vhoramafhungo, vhuimo ha Afrika Tshipembe ha uno riwaha kha Indekisi ya Mboholowo ya Vhoramafhungo ya līfhasi ya ha RSF ho tsela phasi nga maga mararu u bva tsha riwaha wa 2021.

Hu na zwiteriwa zwo fhambanaho zwa mboholowo ya nyandazamafhungo. Tsireledzo ya vhoramafhungo ndi tshirwe tshazwo; ngeno zwiřwe zwa hone zwi kha sia la zwa polotiki na ikonomi, muhanga wa zwa mulayo na sia la zwa matshilisano na mvelele.

Indekisi yo sumbedzisa uri zwa u kundelwa ha vhathu u swikela maitele a vhuvhiga mafhungo a maimo a n̄tha nge vha si kone u badela webusaithi yeneyo, zwi tshi tou vha tshikhakhisi tshihulwane tsha zwa ikonomi kha vhadzulapo, masiandaitwa a dwadze la COVID-19 kha zwa ndamedzo dze dza vha dici tshi ḫewa zwiimiswa zwa nyandazamafhungo lōkhu dzo dīmisaho nga dōthe uri dici kone u shuma zwavhuđi khathihi na mafulo a u dōdza matope e a vha a tshi khou itwa nga inthanethe nga vha mahoro a zwa polotiki o livhiswa kha vhoramafhungo.

Tshihu tshithiha fhedzi tshire tsha nga vha tshore tshi itaho ura hu sa vhe na u engedzea ha u phađaladzwa ha mafhungo ane a si vhe ngoho ndi nyaluwo na u engedzea ha zwiimiswa zwa nyandazamafhungo zwi fulufhedzeaho. Tshihu tshithiha fhedzi tshire tsha nga ita ura hu si vhe na u engedzea ha zwiito zwa vhuvhigamafhungo vhu si havhuđi nahone ho ḫalaho adzhenda dza zwa polotiki ndi u vha na vhoramafhungo vha fulufhedzeaho nahone vho pfumbudzwaho zwavhuđi vhane dzangalelo lāvho līthiha fhedzi ha vha u funza na u dīvhadza vhadzulapo nga ha zwine zwa khou itea.

Muvhuso khathihi na sekhi-thara ya phuraive the zwi khou itelwa khuwelelo ya ura zwi shele mulenzhe kha u tikedza nyandazamafhungo dzo vhofholowaho dzine dza nga bvela phanda lwa tshifhinga tshilapfu nga u shumisa khunguwedzo, vhushaka kha zwa mafhungo a vhighwaho khathihi na mařwe maedza.

Ri khou fhululedza vhoramafhungo vha lushaka lwashu vhane vha shuma nga nungo dzavho dōthe, vhadzudzanyi vha mafhungo khathihi na vhařwe vhashumi vha zwa mafhungo vhane vha khou bvela phanda na u ita mushumo wavho wa ndeme ngaurali vha tshi itela demokirasi yashu. ①